

Hlavní stránka

ZOO report 1/99

[Město Brno a jeho zoologická zahrada](#)

[Nosoroží rohy a tygří kosti tok času nezastaví](#)

[Brněnská akvariijní výstava slaví třicetiny](#)

[Tropické království - počátek nové koncepce](#)

[Literáti o zvířatech a lidech](#)

[Horké novinky](#)

[Sýček obecný se vrátí do lesů](#)

[Malí pacienti v Zoo města Brna](#)

[Zpět na ZOO report](#)

Brno a jeho zoologická zahrada

Pokud by se provedl průzkum veřejného mínění mezi obyvateli Brna o jejich vztahu k zoologické zahradě, dopadl by podle mého soudu následovně. Drtivá většina obyvatel by vyjádřila své sympatie. Věřím, že by se našlo i hodně těch, kteří návštěvu zoo ke svému životu přímo potřebují a pravidelně si ji dopřávají. Jen malému počtu lidí by byl osud zoologické zahrady lhostejný. Zkrátka, v pomyslném žebříčku popularity brněnských institucí si stojí naše zoologická zahrada nepochybně velmi vysoko. Proč tomu tak je? Domnívám se, že zoo plní funkci mostu mezi námi a světem zvířat. Naše vzdalování se přírodě vyvolává zcela přirozenou reakci - vracet se do ní. Svou roli hraje také to, že zoologická zahrada cestu do živočišné říše velmi usnadňuje. Nabízí nám pohodlné řešení. Chcete vidět jelena? Prosím, stačí pár kroků a máte jej jako na dlani. Chcete vidět šimpanze? Není třeba vydat se na cestu do Afriky a riskovat za velké peníze nejistý výsledek. Je to určitě dobře, máme-li možnost s vynaložením minimálního úsilí vidět tolik krásných zvířat a pobývat v jejich blízkosti. Alespoň si uvědomíme, že na této planetě nežijeme sami. Existuje ještě další důvod k návštěvám zoo. Domnívám se, že nás lidi pobyt mezi zvířaty polidšťuje. A toho je nám věru zapotřebí. Proto bych chtěl zdůraznit, že si vedení města zoologické zahrady považuje. Rádi bychom pokračovali v její rekonstrukci a modernizaci. Podařilo se vybudovat expozici Tropické království, letos má být dokončen nový tygřinec. Velmi cenné je i to, že se obnovila činnost zájmových kroužků pro mládež. Ve stádiu úvah je několik dalších projektů, které se týkají nejen návštěvníků, ale i zaměstnanců zoo. Investiční možnosti města nejsou takové, abychom mohli očekávat zásadní proměnu zoologické zahrady z roku na rok. Věřím však, že budeme v nejbližších letech svědky jejího postupného rozkvětu

Petr Duchoň

primátor města Brna

Nosorožčí kly a tygří kosti tok času nezastaví

Nabídka zaručeně účinných prostředků k udržení věčného mládí, kupříkladu z nosorožčích rohů, tygřích kostí, medvědů žluči a z částí řady dalších zástupců živočišné říše na našem trhu stále narůstá. Tato skutečnost se bohužel spolupodílí na likvidaci celých živočišných druhů, z nichž mnohdy už jen poslední jedinci přežívají v zoologických zahradách. Jde však opravdu o zázračné léky? Děkan Farmaceutické fakulty Vysoké školy veterinární a farmaceutické v Brně, prof.

RNDr. Václav Suchý, DrSc., je přesvědčen o tom, že žádný z těchto "rádobyzaručených" povzbudivých prostředků ve skutečnosti neúčinkuje. Jak k tomu dodal ředitel brněnské zoologické zahrady Martin Hovorka, kdyby tomu tak bylo, dávno by vznikly farmy, na nichž by se zázračná zvěř rozmnožovala. Za zmínku stojí i to, že sice katastrofální řádění pytláků v rezervacích podporuje ješitná touha movitějšího člověka, být mladším a výkonnějším, než mu velí jeho věk, ale na straně druhé je to zoufalá sociální situace Afričanů či Asiatů. Ti proti programům světových organizací za záchranu fauny argumentují, že se jedná o jejich majetek, a do toho jak s ním naloží, nikomu nic není. Zákon nabídky a poptávky stojí tedy ročně životy stovek už jen tak tak přežívajících členů stále se ztenčující živočišné říše. Kde utnout tento tržní řetězec?

Podle profesora Suchého i ředitele Hovorky jej mezi Afrikou, Asii jako dodavatelskými kontinenty a Evropou se Severní Amerikou co nejatraktivnějším odbytištěm může pomoci přetrhnout kromě sysifovské osvětové činnosti i viagra. Vzhledem k tomu, že je certifikovaným a také dostupným lékem, mohla by nahradit, přesněji vytlačit z obchodní sítě ony "zaručeně působící" dryjáky a zachránit tak život tisícům živočichů.

Petr Urbánek

Brněnská akvariijní výstava slaví třicetiny

Svět pod hladinou řek i oceánů může člověk už po třicet let pozorovat i v centru Brna na Radnické ulici. Stačí jen ujít pár kroků od Pilgramovy ohnuté věžičky na portálu Staré radnice a je na místě. V historické zástavbě moravské metropole našla od 3. dubna 1969 na ploše třiasedmdesáti metrů čtverečních svoje místo Stálá akvariijní výstava Zoo Brno. Jedinou podstatnou změnou, kterou za tři desítky let svého trvání prošla, byl přechod od chovu ryze sladkovodních i na mořské živočichy. V současnosti dává návštěvníkům možnost uniknout z pozemských starostí do barevného světa ticha na šest set kusů exemplářů reprezentujících sto dvacet druhů - mj. korálový útes, mureny či jadranskí žraloci Lotrando a Zubejda - spolu s dalšími zářivými poklady hlubin i šelfů. Mnoho toho nenamluví ani chameleóni a leguáni, kteří se do terárií na Radnické dostali z hraničních přechodů, kde byli zabaveni pašerákům.

"Pokračujeme v rozšiřování mořských akvárií a chceme dobudovat i velkoobjemové nádrže pro chov sladkovodních ryb. Rádi bychom také upravili sklepní prostory v komplexu radniční budovy a v nich postavili akvária připomínající svým objemem spíše bazény. Ovšem jde o investičně velice náročný úkol (přibližně 20 milionů Kč), který by však výrazně přispěl k všestrannému využití dosud zahálející krásy podzemí historické části města," odpověděl na dotaz o perspektivách Stálé akvariijní výstavy její vedoucí ing. Zdeněk Vrátný.

Petr Urbánek

Tropické království - počátek nové koncepce

Tropické království otevřené v polovině minulého roku, je první vlaštvou moderní koncepce brněnské zoo. Nápad, jak by měla vypadat, se zrodil na přelomu let 1997 a 1998. Cesta k realizaci myšlenky však nebyla nijak jednoduchá. Realizována byla až šestá verze projektu. Záměrem bylo, aby vytvořený expoziční prostor, ač je sice quazipůvodním biotopem, v návštěvníkovi vyvolal pocit příjemna -- tedy kladný vjem vyplývající z pěkné expozice; hodnověrnou představu o původním prostředí, v němž vystavované zvíře žije a pocit, že živočich netrpí, má dobré životní podmínky, že je o něj dobře postaráno. Neoddiskutovatelnou částí projektu bylo zajištění základních životních podmínek exponátů (to je teploty, vlhkost, optimální velikost, čistoty), a to na nejvyšší možné technické úrovni.

Celá expozice byla vybudována pro předem vybrané druhy či blízké skupiny druhů. Tropicke království je pojato jako malá ukázka zvířat ze tří oblastí tropického a subtropického pásma, a to ze sušší části Afriky a vlhkých oblastí jihovýchodní Asie a jižní Ameriky. Výběr druhů se řídil třemi pravidly. Zaprvé celá expozice musí působit jednotně. Dále pak každý celek musí mít svoji myšlenku využitelnou pro vzdělávací práci zoo (např. ukázka konvergence velikosti těla (velcí hadi jako hroznýš z jižní Ameriky m či krajta z Asie), tvaru a stavby těla - bazilišek zelený (leguánovití) a agama vodní (agamovití), zbarvení těla - felzuma madagaskarská (gekonovití), scink smaragdový (scinkovití), varan smaragdový (varanovití), agama vodní (agamovití), leguán zelený a bazilišek zelený (leguánovití), či ukázka barvoměny - chameleóni (chameleónovití) a anolisové (leguánovití) apod.); vystavovaná zvířata musejí být pro návštěvníky přitažlivá (surikaty, drápkaté opičky) a známá (krajta, hroznýš, krokodýl, bazilišek, piraňa). Kolekce však musí obsahovat i několik druhů vzácných ohrožených a chovatelsky významných živočichů (želva pardálí, želva egyptská, leguán kubánský, varan smaragdový, hroznýšovec kubánský, krajta zelená), kteří zajistí dobrou zoologickou pověst expozice. Na místě je připomenout, že tři a půl miliónu korun, které Tropicke království stálo, zaplatila Zoo Brno z vlastních zdrojů.

Tropicke království bylo pouze první etapou. Tou další bude přestavba vstupní haly. Prostor proto zaplní devítimetrové akvárium pro žraloky a šestimetrová nádrž s tropickými rybami. Přebudování se v únosném časovém horizontu dočká i stávající sídlo krokodýlů a kajmanů.

RNDr. Bohumil Král, CSc.,

autor Tropickeho království

Literáti o zvířatech a lidech

Od podzimu minulého roku začali v Zoo města Brna probouzet k životu krásnou tradici. Do areálu, který sluje mnohými možnostmi výuky a objevování přírodních a zoologických závislostí, se opět vrací i literáti. Spisovatelská obec přijala pozvání vedení zoo z úst tiskového mluvčího Petra Urbánka a uspořádala rozprávení a čtení vlastních prací věnovaných vztahu člověka a zvířat. V sobotu 16. ledna se v sále správní budovy sešli dámy Jana Štroblová a Sylva Talpová a pánové Zdeněk Rotrekl, Jan Trefulka, Ivan Kříž, Antonín Bajaja, Zeno Kaprál, Valtr Urbánek a Lubomír Selinger s širokou veřejností. Starší i mladší generace pečlivě naslouchaly čtení básní a úryvků prózy, která demonstrovala vztah "pána tvorstva" k ostatní přírodě. Rozličné příběhy postupně přešly v povídání o známých brněnských osobnostech. Nestor spisova-telské obce Valtr Urbánek připomněl kromě jiného také skutečnost, že Brno má krásné okolí i když i ono je víceméně pozna-menáváno vývojem lidské populace. Přesto stále ještě platí, že je možno téměř kteroukoliv tramvaj docestovat až do lesa. K příjemnému soužití lidí a zvířat, ať jsou tuzemská či cizokrajná, přispívá rovněž i zoologická zahrada. Příjemné a uvolněné dopoledne zakončily verše Petra Urbánka v citlivém přednesu Sylvy Talpové. Přítomní literáti poté podpořili svými podpisy iniciativu žádající zpřísnění zákona na ochranu týraných domácích zvířat, se kterou přijela z Prahy Jana Štroblová.

Ing. Bohumil Olšanský

Horké novinky

Jedenáctimilióntá návštěvnice zoo

Jedenáctimilióntá návštěvnice brněnské zoologické zahrady se v pátek 22. ledna 1999 stala šestiletá Kateřina Gambolisová z Kuřimi u Brna. Poblahopřáli ji senátor JUDr. Richard

Salzman, primátor moravské metropole RNDr. Petr Duchoň a ředitel zoo MVDr. Martin Hovorka. Nebojácnu Kateřinu nejvíce potěšilo, že si mohla pohrát s černým jaguárkem. Domů si odnesla velkého plyšového tygra, pečeť města Brna, dort a další dárky.

Mniší hora míří do třetího tisíciletí

Zoologické zahrady jsou nedílnou součástí kulturního a vzdělávacího života každého velkoměsta. Brněnské zoo na Mniší hoře je tedy právem neodmyslitelnou součástí moravské metropole a oslovuje i další statisíce obyvatel jihu Moravy. O nutnosti modernizace Zoo Brno svědčí i to, že v každém velkoměstě v poslední době objekty tohoto druhu přestavují tak, aby vyhovovaly požadavkům třetího tisíciletí, mezi něž patří i realizace projektů zachování ohrožených druhů zvířat.

Další spolupráce se Schönbrunnem

O spolupráci mezi nejstarší zoologickou zahradou na světě ve Vídni a brněnskou Mniší horou jednali jejich představitelé počátkem roku ve Vídni. „S ředitelem zoo v Schönbrunnu Helmutem Pechlanerem jsme mj. hovořili o společné účasti na brněnském projektu Příroda nezná hranic,“ komentoval návštěvu Vídně ředitel Zoo Brno MVDr. Martin Hovorka.

Pirani cestovaly po Brně

Do Tropickeho království se nedávno po dořešení problému se stále zlobícími čerpadly konečně přestěhovaly ze Stálé akvarijní výstavy i pirani. Všech šestaosmdesát ryb bez úhony přečkalo transport a velice rychle se zabydlelo v pět a půl metru dlouhé nádrži napodobující přirozené prostředí v amazonské tůni.

Sýček obecný se vrátí do lesů

Posláním zoologických zahrad, které vyplývá ze závazku daném svým členům Evropskou asociací zoologických zahrad a akvárií je nejen zachování i rozmnožování ohrožených druhů fauny, ale také navrácení do jejich původních lokalit. Nejde však jen o exotické druhy. Nepřehlédnutelným úkolem zoo je i zachování či posílení výskytu domovských druhů žijících v jejich teritoriích. V Zoologické zahradě města Brna se pokoušejí chovatelé v letošním roce posílit populaci sýčka obecného. K jeho katastrofálnímu úbytku došlo na území ČR v posledních desetiletích. Jedince získali na Mniší horu od chovatelů, kteří mají povolení chovu zvláště chráněných, kriticky a silně ohrožených druhů živočichů. Počáteční stav brněnského záchranného chovu tvoří tři rodičovské páry. Průměrný počet snesených vajec v jediném hnízdě se pohybuje mezi čtyřmi až osmi. Vyklubou se obvykle tři až čtyři holátka. Odchovaná mláďata, schopná samostatného života budou poté vypuštěna do volné přírody v satelitních voliérách umístěných v příhodném biotopu. K tomuto kroku vede chovatele potřeba, aby se mohli mladí ptáci vracet do voliér pro potravu. V prostoru vypouštění sýčků z brněnské zoo budou také rozmístěny budky, které jim mimo dobu hnízdění poslouží i jako vhodné úkryty.

Na záchranném programu chovu sýčka obecného bude s brněnskou zoologickou zahradou spolupracovat také Katedra zoologie a ekologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity a Ústav zoologie a včelařství Mendlovy univerzity v Brně. O chovu bude vedena plemenná kniha, aby se mezi vypuštěnými jedinci nevytvářely nežádoucí, geneticky pošramocené páry. Nutné jsou proto i kontakty mezi zoo a soukromými chovateli. Realizace celého programu návratu Sýčka obecného do jeho původního teritoria bude všemi zainteresovanými trvale kontrolována.

Ing. Čestmír Folk

Malí pacienti v Zoo města Brna

Diagnóza: zhoubné bujení - se bohužel nevyhýbá ani dětem. Následují měsíce nadějí obav v jejich rodinách. Lékaři a sestry dennodenně postupují střet s onkologickým onemocněním. V přímém kontrastu s tím je poklidný život v půvabně uložené brněnské zoologické zahradě. Proč toto srovnání? Pavilóny i výběhy na svazích Mniší hory jsou totiž místem jako stvořeným k tomu, aby malí pacienti alespoň na krátkou chvíli zapomněli na svá trápení a

nemocniční pokoje, vystřídala pestrobarevná paleta přírody i exotických zvířat. Nestačilo však pouhé rozhodnutí vedení Zoo Brno záměr realizovat. Všechna pro a proti totiž museli velmi bedlivě zvážit zainteresovaní odborníci.

Nad otazníky, zda je možné návštěvu Mniší hory hospitalizovaným dětem umožnit, se zamýšleli rektor Masarykovy univerzity v Brně (MU), prof. RNDr. Eduard Schmidt, DrSc., děkan Lékařské fakulty MU prof. MUDr. Jiří Vorlíček, CSc., děkan Pedagogické fakulty MU, doc. RNDr. Ota Říha, CSc., primář 23. oddělení dětské onkologie Fakultní nemocnice v Brně MUDr. Jiří Štěřba, Paeddr. Hana Horká, CSc., a MVDr. Martin Hovorka, ředitel Zoologické zahrady města Brna. Krátká, vstřícná, věcná, ale také hluboce lidská jednání vyústila v pozvání malých pacientů na Mniší horu. Poprvé navštívily brněnskou zoologickou zahradu děti spolu se svým lékařem a zdravotní sestrou a mnohé z nich i s maminkami, před necelým rokem, přesněji 1. června 1998. Provázela je odborná pracovnice zoo a dvě studentky pedagogické fakulty. Děti projížděly zahradu v automobilu, u expozic vystoupily, aby si zvířata prohlédly a při tom pozorně naslouchaly zajímavým výkladům. Hned napoprvé strávili dětští návštěvníci mezi zvířátky více než tři šťastné hodiny. Nápad se tedy osvědčil.

Od té doby přijíždějí malí pacienti na Mniší horu v pravidelných měsíčních intervalech. Podle Mgr. Markéty Hodkové, která se spolu s Mgr. Miroslavou Vitulovou a Emilem Štissem o hosty z dětské nemocnice stará, nejde v jejich případech o pasivní návštěvníky, ale zvědavé otázky malých pacientů svědčí o tom, že děti zapomínají na své problémy a zajímavý život zoologické zahrady je zcela pohltí. I v takové činnosti spočívá poslání osvětových pracovníků i chovatelů zoologické zahrady. Zvířata, podivuhodná příroda i laskaví lidé jsou totiž schopni přinést dětem prostou radost v čase, kdy ji nejvíce potřebují, a to nejen o Vánocích, které i ony loni v zoo oslavily.

*Prof. MVDr. Dagmar Ježková, DrSc.,
iniciátorka akce*

© ZOO Brno, 1998

webmaster: Česká vydavatelská pro internet, s. r. o. /webhouse.cz/